

Ktoré právo sa uplatňuje? - Chorvátsko

OBSAH

- 1 **Pramene platných noriem**
 - 1.1 **Vnútroštátne normy**
 - 1.2 **Mnohostranné medzinárodné dohovory**
 - 1.3 **Hlavné dvojstranné dohovory**
- 2 **Uplatňovanie kolíznych noriem**
 - 2.1 **Povinnosť sudcu uplatniť kolízne normy z vlastnej iniciatívy**
 - 2.2 **Spätný odkaz**
 - 2.3 **Zmena kolízneho kritéria**
 - 2.4 **Výnimky z obvyklého použitia kolíznych noriem**
 - 2.5 **Zistenie obsahu cudzieho práva**
- 3 **Kolízne normy**
 - 3.1 **Zmluvné záväzky a právne úkony**
 - 3.2 **Mimozmluvné záväzky**
 - 3.3 **Osobný štatút, jeho aspekty týkajúce sa občianskeho štatútu (meno, bydlisko, spôsobilosť)**
 - 3.4 **Vznik vzťahu rodič – dieťa vrátane adopcie**
 - 3.4.1 **Adopcia**
 - 3.5 **Manželstvo, nemanželské páry, partnerstvá, rozvod, súdna rozluka, vyživovacia povinnosť**
 - 3.5.1 **Manželstvo**
 - 3.5.2 **Nemanželské páry a partnerstvá**
 - 3.5.3 **Rozvod a súdna rozluka**
 - 3.5.4 **Vyživovacia povinnosť**
 - 3.6 **Majetkové vzťahy medzi manželmi**
 - 3.7 **Závety a dedičstvo**
 - 3.8 **Nehnutelnosti**
 - 3.9 **Platobná neschopnosť**

1 **Pramene platných noriem**

1.1 **Vnútroštátne normy**

Medzinárodné právo súkromné a procesné právo sú v Chorvátskej republike kodifikované najmä v zákone o kolízii právnych poriadkov (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*, ZRS) *Narodne Novine* (NN; Úradný vestník Chorvátskej republiky) č. 53/91.

1.2 Mnohostranné medzinárodné dohovory

Haagsky dohovor z roku 1954 o civilnom konaní

Haagsky dohovor z roku 1961 o rozhodnom práve pre formu závetov

Haagsky dohovor z roku 1971 o práve použiteľnom na dopravné nehody

Haagsky dohovor z roku 1973 o rozhodnom práve pre zodpovednosť za výrobky

1.3 Hlavné dvojstranné dohovory

Na základe oznámenia o pristúpení sa Chorvátska republika stala zmluvnou stranou mnohých dvojstranných medzinárodných zmlúv, ako sú zmluvy o právnej pomoci, konzulárne dohovory a zmluvy o obchode a navigácii. Chorvátsko s konkrétnymi krajinami uzatvorilo zmluvy o právnej pomoci, ktoré obsahujú aj pravidlá o riešení kolízií právnych poriadkov:

Dohoda o vzájomnej právnej výmene s Rakúskom z roku 1954, Viedeň, 16. decembra 1954

Dohoda o vzájomnej spolupráci v právnych veciach s Bulharskom z roku 1956, Sofia, 23. marca 1956

Dohoda s Českou republikou o úprave právnych vzťahov v občianskych, rodinných a trestných veciach, Belehrad, 20. januára 1964

Dohoda o vzájomných právnych vzťahoch s Gréckom z roku 1959, Atény, 18. júna 1959

Dohoda o vzájomnej právnej výmene s Maďarskom z roku 1968

2 Uplatňovanie kolíznych noriem

2.1 Povinnosť sudcu uplatniť kolízne normy z vlastnej iniciatívy

Pokiaľ ide o právne situácie s medzinárodným prvkom, súdy uplatňujú medzinárodné právo súkromné, pričom využívajú tieto tri metódy: kolízne normy, imperatívne normy a osobitné hmotnoprávne normy.

2.2 Spätný odkaz

V článku 6 zákona o kolízii právnych poriadkov, ktorý patrí do rozsahu pôsobnosti medzinárodného práva súkromného, sa stanovuje, že v prípade, že by sa podľa ustanovení tohto zákona malo uplatniť právo cudzieho štátu, zväžia sa jeho kolízne normy týkajúce sa voľby rozhodného práva.

Ak sa normy cudzej krajiny týkajúce sa voľby rozhodného práva odvolávajú na právo Chorvátskej republiky, uplatní sa právo Chorvátskej republiky bez toho, aby sa zohľadnili normy týkajúce sa určenia iného rozhodného práva.

2.3 Zmena kolízneho kritéria

Vo všeobecnosti zákonom o kolízii právnych poriadkov sa táto otázka neupravuje, obsahuje však osobitné ustanovenia, ktorými sa tieto prípady riadia (napríklad v článku 35 ods. 1 sa uvádza, že rozvod sa riadi právom štátu, ktorého občanmi v čase začiatku konania o rozvod manželstva sú obaja manželia, a v článku 45 ods. 1 sa stanovuje, že účinky osvojenia sa posudzujú v súlade s právom toho štátu, ktorého občanmi v čase osvojenia sú osvojiteľ a osvojenec).

Obyčajne by sa mal každý konkrétny prípad posúdiť na základe toho, či právna situácia bola vyriešená, pretrváva alebo v nej dochádza k vývoju. Ak sa kolíznou normou upravuje trvalá situácia, jej ustanovenie z právneho hľadiska sa riadi rozhodným právom, ktoré je účinné v danom čase, a ak povedie k zmene zákona, účinky tejto právnej situácie sa posudzujú v súlade s novým právom v čase jeho uplatnenia.

Pokiaľ ide o vlastnícke právo a ďalšie vlastnícke práva, ktoré sa posudzujú v súlade s právom štátu, kde sa nachádza daný majetok, vlastnícke právo nadobudnuté v súlade so skorším zákonom podľa uplatniteľnej normy naďalej trvá, hoci k jeho nadobudnutiu nedošlo podľa nového zákona. Ak však z dôvodu, že chýba *modus*, nebolo vlastníctvo hnuiteľnej veci nadobudnuté v súlade s predchádzajúcim právom, k nadobudnutiu dochádza vo chvíli, keď sa hnuiteľná vec preniesie na územie štátu, v ktorom sa nevyžaduje *modus* v prípade nákupu.

2.4 Výnimky z obvyklého použitia kolíznych noriem

a) verejný poriadok

V článku 4 zákona o kolízii právnych poriadkov sa stanovuje, že právo cudzieho štátu sa neuplatňuje v prípade, ak by jeho uplatnenie bolo v rozpore so základnými zásadami systému vlády stanovenými v Ústave Chorvátskej republiky.

Okrem článku 4, ktorý by sa mal vykladať tak, aby chránil základné práva, slobody a ľudské a občianske práva, verejný poriadok obsahuje aj riešenia z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950.

Verejný poriadok nechráni výlučne domáce právo pred zahraničným hmotným právom. Odôvodnenie odvolania sa na ochranu domáceho verejného poriadku závisí, okrem iného, od toho, či spor, o ktorom sa rozhoduje, úzko súvisí s územím štátu a jeho právom, t. j. s právnym poriadkom konajúceho súdu, a takéto spojenie existuje, ak by uplatnenie cudzieho právneho poriadku malo trvalejší účinok na územie štátu.

b) imperatívne normy

Občas sa situácie s medzinárodným rozmerom riadia osobitnými pravidlami pre výber právnych poriadkov konajúceho súdu, ktoré sa prevažne označujú ako imperatívne normy. Takéto normy sa prijímajú v rámci rovnakého zákona ako kolízne normy a občas sa nachádzajú aj v iných právnych predpisoch.

2.5 Zistenie obsahu cudzieho práva

Súd alebo iný príslušný orgán musia podľa článku 13 ods. 1 zákona o kolízii právnych poriadkov rozhodnúť o obsahu cudzieho právneho poriadku z vlastnej iniciatívy. V článku 13 ods. 2 a 3 zákona o kolízii právnych poriadkov sa stanovuje, že súd alebo príslušný orgán môže požiadať ministerstvo spravodlivosti Chorvátskej republiky o informácie o cudzom právnom poriadku. Účastníci konania však tiež môžu predložiť verejné vyhlásenie o obsahu cudzieho právneho poriadku.

3 Kolízne normy

3.1 Zmluvné záväzky a právne úkony

Zdrojom kolíznych noriem je zákon o kolízii právnych poriadkov.

V článku 19 zákona o kolízii právnych poriadkov sa stanovuje, že zmluvy sa riadia právom, ktoré si zmluvné strany vybrali, pokiaľ sa v uvedenom zákone alebo medzinárodnej dohode nestanovuje inak.

V prípade, ak nedošlo k výberu rozhodného práva a ak z osobitných okolností prípadu nevyplýva iné právo, v článku 20 sa stanovuje, že sa uplatní:

1. v súvislosti s predajom hnuiteľnej veci – právo miesta, v ktorom mal predajca domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
2. v súvislosti so zákazkou na uskutočnenie stavebných prác alebo zmluvou na nákup alebo prenájom budovy – právo miesta, v ktorom mala osoba, ktorá má vykonať stavebné práce, alebo zhotoviteľ domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
3. v súvislosti s mandátnou zmluvou – právo miesta, v ktorom mal splnomocnenec domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
4. v súvislosti so zmluvou o obchodnom zastúpení – právo miesta, v ktorom mal zástupca domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
5. v súvislosti s komisionárskou zmluvou – právo miesta, v ktorom mal komisionár domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
6. v súvislosti so zasielateľskou zmluvou – právo miesta, v ktorom mal splnomocnenec domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
7. v súvislosti so zmluvou o prenájme hnuiteľných vecí – právo miesta, v ktorom sa v čase prijatia ponuky nachádzal domicil alebo sídlo prenajímateľa;
8. v súvislosti so zmluvou o finančnej pôžičke – právo miesta, v ktorom mal veriteľ domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
9. v súvislosti so zmluvou o používaní – právo miesta, v ktorom mal požičiavateľ domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
10. v súvislosti so zmluvou o úschove – právo miesta, v ktorom mal uschovávateľ domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
11. v súvislosti so zmluvou o skladovaní – právo miesta, v ktorom mal správca skladu domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
12. v súvislosti so zmluvou o preprave – právo miesta, v ktorom mal dopravca domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
13. v súvislosti s poisťnou zmluvou – právo miesta, v ktorom mal poisťovateľ domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
14. v súvislosti so zmluvou o autorskom práve – právo miesta, v ktorom mal autor domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;
15. v súvislosti so zmluvou o darovaní – právo miesta, v ktorom mal darca domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky;

16. v súvislosti s burzovými operáciami – právo miesta, v ktorom má sídlo burza cenných papierov;

17. v súvislosti so zmluvou o nezávislých bankových zárukách – právo miesta, v ktorom mal ručiteľ sídlo v čase uzavretia zmluvy;

18. v súvislosti so zmluvou o prenose technológie (licencie atď.) – právo miesta, v ktorom mal príjemca technológie sídlo v čase uzavretia zmluvy;

19. v súvislosti s majetkovými (nie vecnými) nárokmi vyplývajúcimi z pracovnej zmluvy – právo štátu, v ktorom sa pracovná zmluva má vykonávať alebo sa vykonávala;

20. v súvislosti s ostatnými zmluvami – právo miesta, v ktorom mal ponúkajúci domicil alebo sídlo v čase prijatia ponuky.

3.2 Mimosmluvné záväzky

Zákon o kolízii právnych poriadkov obsahuje v súvislosti s mimosmluvnými záväzkami ustanovenia týkajúce sa rozhodného práva, rovnako, ako aj medzinárodné zmluvy (Haagsky dohovor z roku 1971 o práve použiteľnom na dopravné nehody).

Zákon o kolízii právnych poriadkov obsahuje ustanovenia o bezdôvodnom obohacovaní, *negotiorum gestio*, mimosmluvných záväzkoch, ktoré nevyplývajú zo zodpovednosti za delikt, a o zodpovednosti za delikt.

Právom, ktorým sa upravuje zodpovednosť za delikt, je právo miesta, v ktorom skutok nastal, alebo právo miesta, kde sa prejavili následky skutku, a to v závislosti od toho, ktorý z týchto právnych poriadkov je výhodnejší pre poškodenú stranu. V prípade, ak udalosť, z ktorej vyplýva záväzok týkajúci sa náhrady škody, nastala na lodi na šírom mori alebo v lietadle, za právo miesta, v ktorom došlo k skutkom vedúcim k záväzku týkajúcemu sa náhrady škody, sa považuje právo štátu, ku ktorému má daná loď príslušnosť, alebo právo štátu, v ktorom je registrované lietadlo.

Bezdôvodné obohatenie sa riadi právom uplatniteľným na právny vzťah, ktorý vznikol, jeho vznik sa očakával alebo mal vzniknúť, pri ktorého vykonávaní došlo k tomuto obohateniu. Konanie bez príkazu (*negotiorum gestio*) sa riadi právom miesta, kde došlo k vykonaniu *negotiorum gestio*. Záväzky vyplývajúce z používania majetku bez *negotiorum gestio*, ako aj iné mimosmluvné záväzky, ktoré nevyplývajú zo zodpovednosti za delikt, sa riadia právom miesta, kde nastali skutočnosti, z ktorých vyplýva záväzok.

3.3 Osobný štatút, jeho aspekty týkajúce sa občianskeho štatútu (meno, bydlisko, spôsobilosť)

Právom, ktorým sa upravuje právna spôsobilosť a spôsobilosť na právne úkony fyzickej osoby, je právo štátu, ktorého je táto osoba občanom.

Fyzická osoba, ktorá by podľa práva štátu, ktorého je táto osoba občanom, nemala spôsobilosť na právne úkony, je spôsobilá na právne úkony v prípade, ak je táto osoba spôsobilá na základe práva miesta, kde vznikol záväzok.

3.4 Vznik vzťahu rodič – dieťa vrátane adopcie

Vzťahy medzi rodičmi a deťmi sa riadia právom štátu, ktorého sú občanmi.

Ak sú rodičia a deti občanmi rôznych štátov, za rozhodné právo sa považuje právo štátu, v ktorom majú všetci domicil.

Ak sú rodičia a deti občanmi rôznych štátov a nemajú domicil v tom istom štáte, za rozhodné právo sa považuje právo Chorvátskej republiky, ak dieťa alebo ktorýkoľvek z rodičov je občanom Chorvátskej republiky.

Uznanie, určenie alebo spochybnenie otcovstva alebo materstva sa riadia právom štátu, ktorého občanom bola v čase narodenia dieťaťa osoba, ktorej otcovstvo alebo materstvo je predmetom uznania, určenia alebo spochybnenia.

3.4.1 Adopcia

Podmienky osvojenia a zrušenia osvojenia sa riadia právom štátu, ktorého občanmi v čase osvojenia sú osvojiteľ a osvojenec.

Ak osvojiteľ a osvojenec sú občanmi rôznych štátov, podmienky osvojenia a jeho zrušenia sa riadia kumulatívne právom oboch štátov, ktorých sú občanmi.

Ak manželskí partneri osvojujú dieťa spoločne, podmienky osvojenia a jeho zrušenia sa okrem práva štátu, ktorého občanom je osvojenec, riadia právom štátov, ktorých občanmi sú rodičia.

Oficiálne požiadavky osvojenia sa riadia právom miesta, kde sa osvojenie uskutoční.

Účinok osvojenia sa riadi právom štátu, ktorého občanmi v čase osvojenia sú osvojiteľ a osvojenec.

Ak sú osvojiteľ a osvojenec občanmi rôznych štátov, za rozhodné právo sa považuje právo štátu, v ktorom majú domicil.

Ak sú osvojiteľ a osvojenec občanmi rôznych štátov a nemajú domicil v tom istom štáte, za rozhodné právo sa považuje právo Chorvátskej republiky, ak je jeden z nich občanom Chorvátskej republiky.

Ak ani osvojiteľ, ani osvojenec, nie sú občanmi Chorvátskej republiky, rozhodným právom je právo štátu, ktorého občanom je osvojenec.

3.5 Manželstvo, nemanželské páry, partnerstvá, rozvod, súdna rozluka, vyživovacia povinnosť

3.5.1 Manželstvo

Podmienky uzavretia manželstva sa riadia pre každú osobu právom štátu, ktorého je daná osoba občanom ku dňu uzavretia manželstva.

Aj keď sú splnené podmienky na uzavretie manželstva podľa práva štátu, ktorého občanom je osoba, ktorá si želá uzavrieť manželstvo pred príslušným orgánom Chorvátskej republiky, manželstvo sa nepovolí, pokiaľ v súlade s právom Chorvátskej republiky existuje nejaká prekážka týkajúca sa danej osoby, ktorá súvisí s existenciou skoršieho manželstva danej osoby, príbuzenským vzťahom alebo duševnou nespôsobilosťou.

Oficiálne požiadavky na manželstvo sa riadia právom miesta, kde sa manželstvo uzatvára.

Neplatnosť manželstva (neexistencia a neplatnosť) sa riadi tým právom, podľa ktorého bolo manželstvo uzavreté.

Rozvod sa riadi právom štátu, ktorého občanmi sú obaja manželskí partneri v čase začatia konania. Rozhodným právom je kumulatívne právo štátov, ktorých občanmi sú manželskí partneri.

3.5.2 Nemanželské páry a partnerstvá

Vlastnícke vzťahy osôb, ktoré spolu žijú bez toho, aby boli v akejkoľvek forme manželstva, sa riadia právom štátu, ktorého sú občanmi.

Ak tieto osoby nie sú štátnymi príslušníkmi rovnakého štátu, uplatňuje sa právo štátu, v ktorom majú spoločný domicil.

3.5.3 Rozvod a súdna rozluka

Rozvod sa riadi právom štátu, ktorého občanmi sú obaja manželskí partneri v čase začatia konania. Rozhodným právom je kumulatívne právo štátov, ktorých občanmi sú manželskí partneri.

3.5.4 Vyživovacia povinnosť

Vyživovacia povinnosť medzi pokrvnými príbuznými v inom vzťahu než rodičia a deti alebo vyživovacia povinnosť iných osôb v príbuzenskom vzťahu sa riadi právom štátu, ktorého občanom je príbuzný, pre ktorého sa žiada o výživné.

3.6 Majetkové vzťahy medzi manželmi

Osobné vzťahy a zákonné majetkové pomery manželov sa riadia právom štátu, ktorého sú občanmi.

Ak sú manželskí partneri občanmi rôznych štátov, za rozhodné právo sa považuje právo štátu, v ktorom majú domicil. Ak manželskí partneri nie sú štátnymi príslušníkmi rovnakého štátu ani nemajú v rovnakom štáte domicil, za rozhodné právo sa považuje právo štátu, v ktorom mali naposledy spoločný domicil.

Ak rozhodné právo nemožno určiť v súlade s uvedenými pravidlami, bude sa zaň považovať právo Chorvátskej republiky. Dohody o majetkovom režime manželov sa riadia právom, ktorým sa riadili osobné vzťahy a zákonné majetkové pomery manželov v čase uzavretia manželstva.

Ak sa v takto určenom právnom poriadku stanovuje, že manželskí partneri si môžu vybrať právo, ktorým sa bude riadiť dohoda o majetkovom režime manželov, za rozhodné právo sa považuje právo, ktoré si vybrali.

3.7 Závetý a dedičstvo

Dedenie sa riadi právom štátu, ktorého bol zosnulý v čase úmrtia občanom.

Spôsobilosť vyhotoviť závet sa riadi právom štátu, ktorého štátnym príslušníkom je závetca vo chvíli zostavenia závetu.

Závet je právne formálne platný, ak je platný podľa:

1. práva miesta, kde bol závet zostavený;
2. práva štátu, ktorého bol závetca občanom buď ku dňu vykonania závetu, alebo ku dňu svojho úmrtia;

3. práva krajiny, v ktorej mal závetca domicil buď ku dňu vykonania závetu, alebo ku dňu svojho úmrtia;
4. práva krajiny, v ktorej mal závetca miesto pobytu buď ku dňu vyhotovenia závetu, alebo ku dňu svojho úmrtia;
5. práva Chorvátskej republiky;
6. v súvislosti s nehnuteľným majetkom – aj podľa práva miesta, kde sa nehnuteľnosť nachádza.

3.8 Nehnuteľnosti

Zmluvy týkajúce sa nehnuteľností sa riadia výlučne právom štátu, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza.

3.9 Platobná neschopnosť

V článku 303 zákona o konkurze sa stanovuje základná zásada, že právne účinky začatia konkurzného konania sa riadia právom štátu, v ktorom sa toto konanie začalo.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 12/11/2018